

Η ΕΘΝΙΚΗ ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ 28ΗΣ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1940 ΕΙΣ ΤΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Τήν προμεσημβρινήν ὥραν τῆς Πέμπτης, 15^{ης}/28^{ης} Ὀκτωβρίου 2021, ἐωρτάσθη ὑπό τοῦ Πατριαρχείου ἡ μνήμη τῆς ἐθνικῆς ἐπετείου τοῦ 1940.

Διά τήν ἐορτήν ταύτην ἐτελέσθη εἰς τό Καθολικόν τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως Δοξολογία πρός τόν παντοδύναμον θεόν ἡμῶν, τόν ἀπαλλάξαντα τήν πατρίδα ἡμῶν ἐκ τῆς Ἰταλικῆς στρατιωτικῆς ἐπιθέσεως τοῦ 1940 καί τῆς βαρβαρικῆς Ναζιστικῆς Κατοχῆς, ἡ ὁποία ἠκολούθησε (1945) καί ὀδηγήσαντα αὐτήν εἰς ἐλευθερίαν καί ὡς δέησις διά τήν ἀνάπαυσιν τῶν ψυχῶν τῶν ἀνδρείως ἀγωνισαμένων καί ἐνδόξως πεσόντων εἰς τόν ἀπελευθερωτικόν τοῦτον ἀγῶνα πατέρων ἡμῶν.

Τῆς Δοξολογίας ταύτης προεξῆρξεν ἡ Α.Θ.Μ. ὁ Πατήρ ἡμῶν καί Πατριάρχης Ἱεροσολύμων κ.κ. Θεόφιλος, συνιερουργούντων Αὐτῷ Ἁγιοταφιτῶν Ἀριερέων Ἱερομονάχων καί διακόνων τῆ συμπροσευχῆ μοναχῶν, μοναζουσῶν, μελῶν τῆς Ἑλληνικῆς Παροικίας τῶν Ἱεροσολύμων, παρουσίᾳ τοῦ Γενικοῦ Προξένου τῆς Ἑλλάδος εἰς τά Ἱεροσόλυμα κ. Εὐαγγέλου Βλιώρα καί μελῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ Γενικοῦ Προξενείου.

Μετά τήν Δοξολογίαν ἔλαβε χώραν δεξίωσις εἰς τό Πατριαρχεῖον, κατά τήν ὁποίαν ὁ Μακαριώτατος προσεφώνησε διά τῆς κάτωθι προσφωνήσεως Αὐτοῦ:

Ἐκλαμπρότατε Γενικέ Πρόξενε τῆς Ἑλλάδος

κ. Εὐάγγελε Βλιώρα,

Σεβαστοί ἅγιοι Πατέρες καί ἀδελφοί,

Ἀγαπητοί ἐν Χριστῷ ἀδελφοί.

Σήμερον τιμῶμεν ἐορτίως τήν ἐθνικήν ἐπέτειον τῆς 28^{ης} Ὀκτωβρίου τοῦ 1940. Τό ἱστορικόν τοῦτο γεγονός εἶναι συνυφασμένον μέ τό γνωστόν «Ὄχι» τῶν Ἑλλήνων εἰς τήν θρασεῖαν ἀξίωσιν τοῦ τότε φασιστικοῦ κράτους τῆς Ἰταλίας, νά καταλάβῃ «διά τῶν ἐνόπλων αὐτῆς δυνάμεων στρατηγικά σημεῖα τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐδάφους». Ἡ δέ Ἰταλία ἦτο εἰς συμμαχίαν μετά τοῦ δαιμονιώδους καί θηριωδεστάτου Ναζιστικοῦ καί Χιτλερικοῦ καθεστώτος τῆς Γερμανίας.

Ἡ ἀκατάσχετος πολεμῶδης λαΐλαψ τῶν ἰσχυρῶν δυνάμεων τοῦ Ἄξονος καί ἡ προέλασις αὐτοῦ ἐντός τῆς πατρώας γῆς, ἀνεκόπη ὑπό τῆς σθεναρᾶς ὄντως ἀντιστάσεως τῶν Ἑλλήνων, οἱ ὁποῖοι ἐμάχοντο ὑπέρ τῶν θείων δώρων τῆς ἐλευθερίας καί τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας, δηλονότι τῆς ἐδαφικῆς ἀκεραιότητος.

Διά μίαν εἰσέτι φοράν τό γένος τῶν Ἑλλήνων, εἰς τήν ἔνδοξον καί πολυδιάστατον αὐτοῦ μακραίωνα ἱστορίαν, ἀπέδειξε τήν ἀσάλευτον πίστιν αὐτοῦ εἰς τήν προγονικήν παρακαταθήκην τῶν φυσικῶν καί ἠθικῶν ἀξιῶν τῆς φιλοπατρίας, τῆς δικαιοσύνης καί τῆς ἐλευθερίας ἀλλά καί τοῦ ἀπολύτου σεβασμοῦ πρός τό ἀνθρώπινον πρόσωπον. «Τῆ ἐλευθερία οὖν, ἧ Χριστός ἡμᾶς ἠλευθέρωσε, στήκετε, καί μή πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθε», (Γαλ. 5,1) παραγγέλλει ὁ θεῖος Παῦλος.

Τό «Όχι» τῆς 28^{ης} Ὀκτωβρίου τοῦ 1940, δέον ὅπως μὴ θεωρῆται ὡς ἀπλοῦν ὀρόσημον ἐν τῇ παγκοσμίῳ ἱστορίᾳ, ἀλλὰ μᾶλλον ὡς ὑπόμνησις τῆς ἐν τῷ κόσμῳ διενεργουμένης πάλης τῶν υἱῶν τοῦ φωτός κατὰ τῶν υἱῶν τοῦ σκούτου καί τῶν δυνάμεων τῆς ἀληθείας κατὰ τῶν δυνάμεων τοῦ ψεύδους καί τῆς ἀλαζονείας. «Τό γάρ μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας» (Β΄ Θεσ. 2,7) ἐπισημαίνει ὁ ἱερώτατος Παῦλος.

Ἐν τῇ σκοτομήνῃ τοῦ ἐνεργουμένου μυστηρίου τῆς ἀνομίας ἀλλά καί τῆς παραφροσύνης ἐν τῇ οὔτῳ καλουμένη «Ἐποχῇ Νέας Τάξεως», ἡ ἐποποιία τοῦ «Όχι τοῦ 1940» αἰ ἠθικαί, δηλονότι ἀξίαι, τάς ὁποίας ἐνσαρκώνει, προβάλλει ὡς ἀείφωτος φάρος τοῖς ἐν τῷ πελάγει τοῦ σκούτου εὕρισκομένοις, διό καί καλούμεθα εἰς ἐγρήγορσιν κατὰ τήν τοῦ σοφοῦ Παύλου προτροπήν «Γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε» (Α΄ Κορ. 16,13).

Ἡ Γεραρά ἡμῶν τῶν Ἁγιοταφιτῶν Ἀδελφότης ὀφειλετικῶς τιμῶσα τήν ἐποποιίαν τοῦ 1940 καί ἐκθύμως συμμετέχουσα εἰς τήν τῆς ἐλευθερίας θυσιαστικὴν ἐπινίκιον ταύτην μνήμην, ἐπὶ τῷ ταπεινωτικῷ ὀλέθρῳ καί ἐκτοπισμῷ τῶν εἰδεχθῶν κατοχικῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων τοῦ Ναζισμοῦ, σύσσωμος κατῆλθεν εἰς τόν Πανίερον Ναόν τῆς Ἀναστάσεως, ἔνθα προσέφερεν εὐχαριστήριον Δοξολογίαν εἰς τόν ὑπὲρ ἡμῶν Σταυρωθέντα καί Ἀναστάντα Θεόν καί Σωτῆρα ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν.

Προσέτι δέ ἱκετηρίους δεήσεις ἀνέπεμψεν ὑπὲρ αἰωνίας μνήμης καί μακαρίας ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν πάντων τῶν ὑπὲρ πίστεως, πατρίδος καί ἐλευθερίας ἀγωνισαμένων καί ἐνδόξως πεσόντων πατέρων καί ἀδελφῶν ἡμῶν.

Ἐπί δέ τούτοις ἐπιτρέψατε ἡμῖν, ὅπως ὑψώσωμεν τό ποτήριον ἡμῶν καί ἀναφωνήσωμεν:

Ζήτω ἡ 28^η Ὀκτωβρίου 1940!

Ζήτω τό «Όχι»!

Ζήτω ἡ Ἑλλάς!

Ζήτω τό εὐσεβές γένος τῶν Ρωμαίων Ὀρθοδόξων!

Ζήτω ἡ Ἁγιοταφίτικὴ Ἀδελφότης!

Καί ὁ Γενικός Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος κ Εὐάγγελος Βλιώρας ὡσαύτως διὰ τῆς κάτωθι προσφωνήσεως αὐτοῦ:

Μακαριώτατε,

Σεβασμιώτατοι Ἀρχιερεῖς,

Σεβαστοὶ Πατέρες,

Ἀγαπητά παιδιά,

Ἀγαπητοὶ συνάδελφοι,

Κυρίες καὶ κύριοι,

Οἱ εθνικὲς ἐπέτειοι ἀποτελοῦν ορόσημα, ἀφορμὲς γιὰ στοχασμό, που μέσα στη ροή

του χρόνου επαναφέρουν στη σκέψη μας τα γεγονότα που σφυρηλάτησαν διαχρονικά τη συλλογική ιστορική μνήμη των απανταχού Ελλήνων.

Η σημερινή επέτειος της 28^{ης} Οκτωβρίου 1940, 81 χρόνια από εκείνη την ένδοξη στιγμή που αποτελεί σημείο αναφοράς για τον απανταχού Ελληνισμό, μας δίνει την ευκαιρία να ανακαλέσουμε στη σκέψη και στην καρδιά μας τη γενιά των ανδρών, των γυναικών και των παιδιών που γέμισαν την συλλογική μας Ιστορία με αμέτρητες σελίδες ηρωισμού, αυταπάρνησης και αυτοθυσίας.

Στα βουνά της Ηπείρου, στα Οχυρά της Μακεδονίας, στα νερά του Αιγαίου, της Μεσογείου και του Ατλαντικού, στη Μέση Ανατολή, στη κατεχόμενη Ελλάδα, σε όλα τα «μέρη όπου δεν είχε καθημερινές και σκόλες», για να χρησιμοποιήσουμε την έκφραση του Οδυσσέα Ελύτη, οι Έλληνες, έδωσαν ό,τι πιο πολύτιμο είχαν για να διαφυλάξουν την εθνική μας ανεξαρτησία και ακεραιότητα, διαχρονικά ιδανικά όλων των Αγώνων του Έθνους από το 1821, μέχρι και σήμερα.

Οι επιστολές, από το Μέτωπο, των Ελλήνων στρατιωτών, φανερώνουν την αυταπάρνηση, την πηγαία, πρωτόλεια φιλοπατρία και την ισχυρή θέληση των Ελλήνων, να αγωνιστούν για την ελευθερία, την ανεξαρτησία και την ακεραιότητα της πατρίδας, γνωρίζοντας καλά ότι το τίμημα της ελευθερίας είναι πάντοτε υψηλό.

Γράφει στις αρχές Νοεμβρίου του 1940, ο στρατιώτης Σπήλιος Λατσινός, προς την μητέρα του και τα αδέρφια του:

«Αγαπημένη μου μητέρα και αγαπημένα μου αδέρφια. Όπως πάνε τα πράγματα φαίνονται καλά για το στρατό μας και θα το έχω μεγάλη χαρά, μιας και μας εδόθη η τιμή να πάμε πρώτοι από το σύνταγμα μας να λάβουμε μέρος στις μάχες. Απευθύνομαι σε όλη μου την οικογένεια, δηλαδή σε ό,τι προσφιλές έχω σε αυτόν τον κόσμο, και θα σας παρακαλώ πάντα να εύχεστε περισσότερο στο θεό να νικήση ο στρατός μας, παρά να σωθώ εγώ»

Στα τέλη του Νοεμβρίου, ο Αθανάσιος Κουρούκλης, στέλνει το ακόλουθο γράμμα προς το γιό του, που υπηρετεί στο Πολεμικό Ναυτικό και τον ενημερώνει ότι ο αδελφός σκοτώθηκε.

“Ανδρέα, είμαστε καλά. Το αγαπημένο μας παιδί, ο Χρήστος, εσκοτώθηκε. Παιδί μου, η μητέρα σου, σου δίνει την ευχή της, να μη στεναχωρηθείς καθόλου. Στάσου πιστός.»

Σ’ αυτούς τους προμάχους της πατρίδος, που υπερασπίστηκαν, «άχρι θανάτου», την εθνική μας ανεξαρτησία, σ’ αυτούς που έπεσαν στη μάχη και σ’ αυτούς που γύρισαν από το μέτωπο με την ψυχή γεμάτη πίκρα και φόβο, σ’ αυτούς που πάλεψαν το αδυσώπητο θηρίο του φασισμού και του ναζισμού, δίνοντας ζωντανό παράδειγμα ελπίδας στους λαούς της έντρομης Ευρώπης, στις μάνες και τις συζύγους που περίμεναν ή που πένθησαν καρτερικά, στα παιδιά που ορφάνεψαν, σ’ αυτούς τους «ελάχιστους αδελφούς μας», αποτίουμε σήμερα φόρο τιμής.

Η 28^η Οκτωβρίου 1940 σηματοδοτεί την άρνηση στον ολοκληρωτισμό, την αντίσταση στο φασισμό, την αφιέρωσή μας στην ελευθερία και την εθνική αξιοπρέπεια και συμπυκνώνει, σε μία ιστορική στιγμή, τις μνήμες, τα βιώματα και τις αξίες που καθοδήγησαν πάντοτε τον εθνικό μας βίο.

Αποτελεί συνεπώς για το Γενικό Πρόξενο της Ελλάδος ξεχωριστή τιμή να απευθύνεται προς τον Ελληνισμό της Αγίας Γης σε αυτή την ξεχωριστή μέρα μνήμης και υπερηφάνειας.

Ως ευρισκόμενοι στην Αγία Γη, αναλογιζόμαστε σήμερα με συγκίνηση τη συμβολή των Ελλήνων των Ιεροσολύμων στον Αγώνα του 1940.

Άνω των 40 εθελοντών πύκνωσαν τις γραμμές των Ενόπλων Δυνάμεων της Ελεύθερης Ελλάδος. Όταν οι τύχες του Πολέμου εμφανίζονταν αρνητικές για το Συμμαχικό Αγώνα, τα Ιεροσόλυμα και το Γενικό μας Προξενείο απετέλεσαν, το 1942 επί τρίμηνο, έδρα της κυβέρνησης της Ελεύθερης Ελλάδας.

Την ιστορική αυτή ημέρα μνημονεύουμε ιδιαίτερα τον Ναύτη Ηλεκτρολόγο Ανέστη Ζωγράφο, που έδωσε τη ζωή του στη βύθιση του Υποβρυχίου Κατσώνης στη Σκιάθο στις 14 Σεπτεμβρίου 1943 και τον Ναύτη Μηχανικό Εμμανουήλ Μύκωνο, που φονεύθηκε κατά τη πρόσκρουση σε νάρκη του Αντιτορπιλικού Αδρίας στην Κάλυμνο στις 22 Οκτωβρίου 1943. Τα οστά του τελευταίου όπως και άλλων 20 συμπολεμιστών του, πάντα πιστών στο καθήκον, μεταφέρθηκαν από την Τουρκία στην Ελλάδα το 1947 και εναποτέθηκαν στο οστεοφυλάκιο του Μνημείου Πεσόντων του Πολεμικού μας Ναυτικού.

Μακαριώτατε,

Σεβασμιώτατοι Αρχιερείς,

Σεβαστοί Πατέρες,

Αγαπητά παιδιά,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Κυρίες και κύριοι,

Σήμερα, όπως και στο ιστορικό μας παρελθόν, το παλαίφατο Πατριαρχείο Ιεροσολύμων και η Αγιοταφίτικη Αδελφότητα μαρτυρούν και ενισχύουν τη δυναμική παρουσία του Ελληνισμού στην Αγία Γη.

Το Πατριαρχείο Ιεροσολύμων, ως ο κατ' εξοχήν εκφραστής της Ορθόδοξου πίστεώς μας και του Ελληνισμού στην Αγία Γη, υπήρξε και παραμένει, ζωντανό παράδειγμα θεοφόρου ζωής, πίστεως και ελπίδας και θεματοφύλακας των ηθικών και πνευματικών αξιών της ελληνικής και ορθόδοξης μαρτυρίας.

Στην εποχή μας, όπως και σε κάθε άλλη, η εθνική ενότητα και η εγρήγορση, η προσήλωση στις ηθικές και πνευματικές αξίες της ορθόδοξης πίστης μας και στα ιδανικά της ελευθερίας και της δημοκρατίας, αποτελούν βασικά εφόδια για την αποτελεσματική ανταπόκρισή μας σε κάθε αγώνα.

Η επέτειος της 28^{ης} Οκτωβρίου 1940 μας υπενθυμίζει πως η ομοψυχία, και η ισχυρή θέληση του ελληνικού λαού να διατηρήσει την ελευθερία και την εθνική υπερηφάνειά του, καθόρισαν και την νικητήρια έκβαση του αγώνα αυτού.

Η ιστορική αυτή μέρα αποτελεί επίσης σταθμό ανάμεσα στο παρόν, το παρελθόν και το μέλλον. Μνημονεύοντας το παρελθόν, καθοδηγούμε τα βήματά μας στο παρόν

και οραματιζόμαστε ένα καλύτερο μέλλον για την πατρίδα μας και για όλο τον κόσμο.

Με αισθήματα υπερηφάνειας για το χθες και αισιοδοξίας για το σήμερα και το αύριο, ας ανανεώσουμε την υπόσχεσή μας να παραμείνουμε όρθιοι στις επάλξεις του αγώνα για την ελευθερία και την εθνική μας ανεξαρτησία και πρόοδο.

Ζήτω η 28^η Οκτωβρίου 1940!

Ζήτω η Ελλάδα!

Ἐκ τῆς Ἀρχιγραμματείας